

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМИ РИЗИКАМИ В УКРАЇНІ

Зниження виробничого травматизму та професійної захворюваності є одне з основних завдань охорони праці. Присутність даної проблеми обумовлена гуманним бажанням повної безпеки для усіх робітників, захистом їх життя та здоров'я і можливостями підприємств. Системи управління охороною праці (СУОП) почали впроваджуватися на підприємствах по всьому світу з середини 1980-х років. Інтенсивна розробка концепцій і моделей СУОП супроводжувалася прийняттям і поширенням на міжнародному рівні нормативних документів, таких як серія міжнародних стандартів OHSAS 18001, які містять докладні, але необов'язкові вимоги до розробки, впровадження та оцінки відповідності СУОП. В кінцевому підсумку вони були спрямовані на зменшення кількості нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, і, отже, на зниження економічних втрат. В даний час питання розробки нових практик управління небезпеками на виробництві, здатних поліпшити профілактику виробничого травматизму і захворювань і, відповідно, умови праці, продовжують бути актуальними в різних професійних співтовариствах.

«Vision Zero», або рух нульового травматизму - концепція Міжнародної асоціації соціального забезпечення (МАСЗ). Це всесвітній рух, всесвітня кампанія. Суть концепції полягає в тому, що нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання не є ні зумовленими, ні неминучими - у них завжди є причини. Завдяки формуванню активної культури профілактики ці причини можна усунути, а викликані ними нещасні випадки на виробництві, травми і професійні захворювання можна запобігти. В основі Концепції нульового травматизму містяться сім «золотих» правил: стати лідером - показати прихильність принципам; виявляти загрози - контролювати ризики; визначати цілі - розробляти програми; створити систему безпеки і гігієни праці - досягти високого рівня організації; забезпечувати безпеку і гігієну на робочих місцях під час роботи з верстатами і обладнанням; підвищувати кваліфікацію - розвивати професійні навички; інвестувати в кадри - мотивувати за допомогою участі.

Управління професійними ризиками на виробництвах є частиною СУОП. Роботодавець повинен створити у кожному структурному підрозділі та на кожному робочому місці, згідно зі ст. 13 Закону України «Про охорону праці» умови праці відповідно до нормативно – правових актів з охорони праці (НПАОП). Із цією метою він забезпечує функціонування СУОП. Професійний ризик, - це «ймовірність заподіяння шкоди здоров'ю в результаті впливу шкідливих і (або) небезпечних виробничих факторів при виконанні працівником обов'язків за трудовим договором чи контрактом або в інших випадках, встановлено законодавством». У міжнародному стандарті OHSAS 18001:2007 СУОП визначається як «комплекс взаємопов'язаних і взаємодіючих між собою елементів, які визначають політику і цілі в галузі охорони праці у конкретного роботодавця, процедури по досягненню цих цілей і управління професійними ризиками». СУОП у стандарті OHSAS 18001:2007 розглядається у вигляді поетапного процесу, що відображає організацію робіт в рамках прямої відповідальності спеціаліста з охорони праці.

На даний час в нашій країні у нормативних документах немає конкретних вказівок і методик по оцінці професійних ризиків. Методи оцінки ризиків роботодавець обирає самостійно з урахуванням характеру своєї діяльності і складності виконуваних операцій. Створення системи управління охороною праці та ризиком (СУОПР) відбувається поступовим визначенням політики, обов'язків керівників, мети, об'єкта та органів керівництва, задач, заходів, структури управління, методів мотивації та заохочення, контролю, аудиту охорони праці тощо. СУОПР є комплекс органів управління на підприємстві, які на основі діючих НПАОП проводять планомірну роботу з виконання задач охорони праці, що спрямовані на усунення ризику та загрози здоров'ю працівника в процесі трудової діяльності.

Список літератури

1. Столбюк О.В., Попова О.В., Таранушина І.І. Програма «Нульовий травматизм» як фактор забезпечення безпечних умов праці // Безпека праці в промисловості. 2017. № 7. С. 61-65.
2. OHSAS 18001: 2007. Системи менеджменту безпеки праці та охорони здоров'я. Вимоги. <http://docs.cntd.ru/document/1200094433>.
3. Професійний ризик <https://studopedia.org/4-183476.html>
4. Небезпечні виробничі ризики та надійність - CORE